

Kausi 2008 Kansallisoopperassa

Loppukevät ja alkusyksy

Season 2008 at the Finnish National Opera

Late Spring and Early Autumn

Teksti / Text:
Jack Leo

Loppukevät ja alkusyksy tarjosivat runsaasti suomenkielistä oopperaa. Suomeksi laulettuja oopperoita oli peräti neljä, tai tarkemmin ottaen kolme, sillä *Iloinen leski* on operetti. Ainoa alun perin suomeksi sävelletty teos oli **Aulis Sallisen Punainen viiva**, joka palasi viime keväänä ensi-iltansa saaneena produktiona. Lisäksi suomeksi laulettiin kaksi saksalaista singspieliä, *Taikahuilu* sekä **Weberin** ooppera *Der Freischütz*, eli käännettynä *Paholaisen palkka-ampuja*. Näiden ohella ainoastaan **Puccinin** länkkäriooppera *Lännen tyttö* laulettiin italiaksi.

Taikahuilu

Mozartin Taikahuilu ei kuulu suosikkiteoksiini. Rasistinen ja seksistinen tarina on varsin luotaan työntävä, eivätkä viittaukset vapaamuurarimystiikkaan tuo teokseen mitään erityistä syvällisyyttä. Mozartin upea musiikki tosin paikkaa näitä puutteita osittain, kuin myös **Jussi Tapolan** vallan mainio, Kalevala-vaikutteinen produktio, joka palasi vuoden tauon jälkeen ohjelmistoon. Huippusuositun teosta on markkinoitu koko perheen oopperana, ja tähän sopien sitä esitettiinkin suomen kielellä.

Näin esityksen huhtikuun neljäntenä päivänä, ja tällöin oli tarjolla suorastaan ylellisen hienoa Mozart-laulua. Vaikka hän onkin viime aikoina kunnostautunut myös raskaammassa ohjelmistoss, **Jorma Silvasti** osoitti olevansa edelleen ensiluokkainen Mozart-tenori. Hänen ilmeikäs, vaivaton ja ehdottoman tyylikkäästi laulamansa Tamino oli erittäin nautittava, ja ainoastaan korkeimmissa nuoteissa äänen miellyttävä perusointi muuttui hieman kuivaksi. Vaikutuksen teki myös **Helena Juntunen** lyyrisenä Paminana, ja **Ville Rusanen** oli mitä sympaattisin Papageno. **Anna-Kristiina Kaappolan** Yön kuningatar on kansainvälisestikin tunnustettu, eikä hänellä ollut vaikeuksia kohota aarioidensa edellyttämiin stratosfäärisiin nuotteihin. **Jyrki Korhonen** oli sopivan auktoriteettinen Sarastro, ja monissa pienemmissä rooleis-

Kuva: Heikki Tuuli

The late spring and beginning of autumn offered a good deal of opera in Finnish. A total of four operas were performed in Finnish, or more precisely three operas, as *The Merry Widow* is an operetta. The only one of these to be originally composed to a Finnish libretto was **Aulis Sallinen's The Red Line**, which was revived as the production first seen the previous year. In addition, two German Singspiels were given in Finnish. These were *The Magic Flute* and **Weber's Der Freischütz**, translated in Finnish as *The Devil's Mercenary*. Apart from these, only **Puccini's Fanciulla del West** was sung in Italian.

The Magic Flute

Mozart's Magic Flute is not one of my favourite operas. I find the story with its racist and sexist aspects repellent, and the references to Masonic mysticism do not bring any appreciable depth to this work. Of course, the marvellous music does compensate some, as does the thoroughly enjoyable, Kalevala-inspired production by **Jussi Tapola**. This highly popular work has been marketed as an

Jorma Silvasti Tamina ja Helena Juntunen Paminana Taikahuilussa.

Jorma Silvasti as Tamino and Helena Juntunen as Pamina in The Magic Flute.

sa kuultiin hienoja esityksiä, joista mainittakoon **Merja Wirkkala** Papagenana sekä **Ritva-Liisa Korhonen**, **Tuija Knihtilä** ja **Erja Wimeri** kolmena naisena. **Kari Tikka** johti luotettavasti ja piti esityksen hyvin koossa.

Iloinen leski

Kevätkauden ensimmäinen uusi produktio oli **Franz Léharin** suosittu operetti, *Iloinen leski*. Operettia ei ole kuultu Kansallisooppera useaan vuoteen, eivätkä korvikkeeksi ole oikein käyneet ohjelmistossa pyörineet **Puccinin La Rondine**, joka on selvä ooppera, tai **Stephen Sondheimin Sweeney Todd**, joka puolestaan on musikaali. Eri asia on sitten kannattaako operettia esittää ylipäättäen, ainakaan Kansallisoopperan näyttämöllä. Useimmat operetit ovat juoniltaan vähintäänkin typeriä, ja monia kannattelee vain yksi tai kaksi ehtaa hittibiisiä. Varsinaista syvällisyyttä ei niistä juurikaan löydy, eli operetit käyvät lähinnä viihteestä. Mutta myös useimmat koomiset oopperat ovat vallan viihdyttäviä, ainakin hyvin toteutettuina, eivätkä kepeä tunnelma ja sentimentaalisuus ole pelkästään operettien reviirollä. Mielummin siis soisin Kansallisoopperan esittävän varsinaisia koomisia oopperoita operettien sijaan.

Iloinen leski on kuitenkin jossain määrin poikkeus operettien joukossa, ja on pitkälti tämän teoksen (sekä **Johann Straussin Le-**

opera for the whole family, and consistently with this was performed in Finnish.

I saw the performance on April 4, which offered virtually luxury casting. **Jorma Silvasti** showed that he is still a first-rate Mozart tenor, despite his recent forays into heavier territory. His nuanced, unforced and highly polished singing as Tamino was a joy to hear, and his very pleasing tone only turned a little dry in the highest notes. Also **Helena Juntunen** made an impression as a lyrical Pamina, and **Ville Rusanen** was a highly likeable Papageno. **Anna-Kristiina Kaappola** is an internationally acclaimed Queen of Night, and indeed she had no trouble climbing to the stratospheric height required in this role. **Jyrki Korhonen** was a suitably authoritative Sarastro, and many fine performances were given in the smaller roles, of which **Merja Wirkkala** as Papageno and the three ladies of **Ritva-Liisa Korhonen**, **Tuija Knihtilä** and **Erja Wimeri** deserve mention. **Kari Tikka** conducted reliably.

The Merry Widow

The new production of the late spring season was **Franz Léhar's** most popular operetta, *The Merry Widow*. Operetta has not been performed on the FNO stage for several years, and **Puccini's La Rondine**, which is a genuine opera, and **Stephen Sondheim's**

pakon) ansiota, että operetteja edelleen esitetään. Tarinan lähtöasetelma on jo sinällään hauska: rikas pontevedrolainen leski Hanna Glavari on tullut Pariisiin huvittelemaan, ja paikalliset naistenmiehet havittelevat lesken mittavaa omaisuutta. Mutta jos Glavarin miljoonat siirtyvät pois Pontevedrosta, valtio joutuu konkurssiin, joten pontevedron lähetystön henkilökunta ryhtyy toimiin saada Glavari naitettua pontevedrolaiselle kreivi Danilolle. Kaikeksi onneksi Danilo ja Hanna ovat olleet aiemmin ihastuneita toisiinsa, ja on heti alusta lähtien selvää, että pari saa toisensa. Onnellista loppua odotettaessa yleisö pääsee nauttimaan Léharin vuolaasta melodiatulvasta, jossa on mukana niin monta selvää hittiä että päättää suorastaan huimaa. *Iloinen leski* on myös onnistuneemmin rakennettu kuin esimerkiksi *Lepakko*, jonka viimeinen näytös ontuu pahasti. Iloisen lesken energia kantaa loppuun asti. Vaikka Léharin operetti on ”vain” viihdettä, se on ensiluokkaista viihdettä ja näin ollen puolustaa esittämistään Kansallisoppe-
 ran näyttämöllä.

Jussi Tapola tarjosi jälleen takuuarman periodiohjauksen. Näyttämöllä oli sopivasti mihin tahansa operettiin kuuluvaa menoa ja meininkiä, vaikka tässä mitään erityisen oivaltavaa tai origenellia ollutkaan. Léharin riemastuttava tarina sai erinomaiset puitteet Anna Kontekin aina yhtä tyylikkäässä puuissa ja lavasteissa. Iloinen leski esitet-

Päivi Nisula, Jorma Hynninen, Sanni Vilmi, Tuomo Nisula, Olivia Ainali Punaisessa viivassa. Päivi Nisula, Jorma Hynninen, Sanni Vilmi, Tuomo Nisula, Olivia Ainali in *The Red Line*.

tiin Tapolan itsensä tekemänä käännökse-
 nä, joka osoittautui varsin toimivaksi.

Näin *Iloisen lesken* kahteen otteeseen, toukokuun 8. päivänä sekä uudelleen elokuussa kesätauon jälkeen. Toukokuussa operetin pääparia esittivät Ritva-Liisa Korhonen ja Jaakko Kortekangas. Korhosen kermainen sopraano sopii loistavasti tämänkaltaiseen musiikkiin, ja hänellä on selvästi komediennen taitoja. Kortekankaan baritoni soi niin ikään komeasti, ja hänteki vaivatta Danilosta urbaanin ja charmantin hahmon. Korhosen ja Kortekankaan näyttämökarimat pelasivat erinomaisesti yhteen, eikä heillä ollut mitään ongelmaan

hallita näyttämöä kahdestaan. Muiden roolien esittäjät jäivät hieman pääkaksikon varjoon, joskin Sauli Tiilikainen oli hauska paroni Zeta. Anna-Kristiina Kaappola lauloi hyvin Valenciennen roolissa, mutta Juha Riihimäki (Rossillon) ei tainnut olla parhaassa äänessään ja hänen laulunsa kuulo-
 losti väkinäiseltä ja korkeat nuotit epävarmoilta. Atso Almila johti asiaan kuuluvala tarmolla ja schmalzilla.

Tove Åman ja Jyrki Anttila eivät yltäneet aivan samalle tasolle kuin edeltäjänsä elokuun 28. päivänä, vaikka hekin olivat enemmän kuin kelvollisia. Åmanin kevyt sopraano soi kauniisti ja hän oli sopi-

Kuva: Stefan Bremner

Sweeney Todd, which is a musical, can't really compensate. A different issue is whether operetta needs to be performed at all at the FNO. Most operettas are silly to say the least, and a good number are carried by only one or two hit tunes. On the whole, having no real depth to them, operettas are merely entertainment. As most comic operas are also highly entertaining, at least when done well, and as light sentimentality is not unique to operetta, I would rather have the National Opera choose comic operas over operettas.

But *The Merry Widow* is admittedly something of an exception. It is largely due to this work that operettas are still performed today. The set up of the story is already amusing, and though it is clear from the start that the main couple will get each other, waiting for this to happen while enjoying Léhar's flow of melodies is very pleasant. *The Merry Widow* contains more hits in it than one can count, and it is dramatically far more satisfying than say *Die Fledermaus*, the last act of which fairly cripples the piece. Even if Léhar's operetta is "just" entertainment, it is certainly superlative entertainment and thus justifies being performed on the FNO stage.

Jyrki Anttila Iloisessa leskessä. Jyrki Anttila in *The Merry Widow*.

van viehkeä leski, muttei hallinnut näyttämöä Korhosen tavoin. Anttila tarjosi hetkittäistä tenoriloistoa roolissa joka on oikeastaan baritonille sopivampi ja oli yllättävän luonteva näyttämöllä. **Juha Riihimäki** oli paremmassa kunnossa tällä kertaa teki enemmän oikeutta Rossillonin korkealla liikkuvalla, tunteikkaalla musiikille. **Tiina Vahevaaran** keimaileva Valenciennes ja **Jukka Romu** paroni Zetana täydensivät miehityksen. **Hannu Bister** johti esityksen varmalla ammattitaidolla.

Punainen viiva

Toukokuussa Kansallisooppera tarjosi väkevää musiikkidraamaa Aulis Sallisen Punaisen viivan myötä, kun **Pekka Milonoffin** produktio palasi ohjelmistoon vuoden tauon jälkeen. Tässä ohjauksessa on paljon hyvää, ennen kaikkea tarkka ja uskottava henkilöohjaus, mutta myös jonkin verran huonoa, kuten ennen pitkää ärsyttäväksi käyvä tanssijakaarti. Kokonaisuutena tämä on kuitenkin onnistunut ja tekee oikeutta Sallisen teokselle, joka on edelleen valitettavan ajankohtainen, vaikka käsitteleeekin tapahtumia sadan vuoden takaa.

Toukokuun 21. päivänä miehitys oli pitkälti sama kuin reilua vuotta aiemmin näkemässäni esityksessä. **Jorma Hynninen** oli jälleen täysin vakuuttava Topina, ja myös **Päivi Nisula** teki vahvan roolisuorituksen Riikana. Sen sijaan **Aki Alamikkotervol-**

la ei ollut oikeanlaista näyttämökarismaa jotta olisi tehnyt agitaattori Puntarpäästä uskottavan kansankiihottajan, ja olisin pitänyt enemmän vähemmän deklamoivasta laulutyylistä. **Hannu Forsberg** (Simana Arhippainen) ja **Anna-Liisa Jakobsson** (Kaisa) tekivät luotettavaa työtä, ja lukuisat pienet roolit oli miehitetty hyvin. Näistä pitää tosin erikseen mainita **Tuomo Nisulan**, **Sanni Vilmin** ja **Olivia Ainalin** erinomaisesti esittämä lapsikolmikko. **Mikko Franck** johti tyyppilliseen tyyliinsä voimakkaan draamaattisen esityksen.

Lännen tyttö

Puccinin *Lännen tyttö* avasi syyskauden. Tämä italolänkkäri ei kuulu säveltäjän suosituimpiin teoksiin, mutta myöhäiskaudelleen tyyppillisesti Puccini onnistuu rakentamaan vakuuttavan musiikkidraaman ja luomaan uskottavaa paikallista tunnelmaa. Musiikki on kauttaaltaan taidokasta ja melodista, mutta tämä teos tarjoaa kuitenkin vain yhden selkeän hittibiisin, joka kuullaan vasta oopperan viimeisessä näytöksessä, mikä on epäilemättä vaikuttanut siihen, että Lännen tyttö ei ole saavuttanut samanlaista suosiota kuten *Tosca* tai *La Bohème*.

Vilppu Kiljusen ohjaus pitäytyy järkevästi Puccinin edellyttämässä kultakuumeen kourissa olevassa Kaliforniassa, mutta ote on melko moderni ja etenkin toisessa näy-

töksessä hän hyödyntää hieman abstraktimpaa näyttämökuvaa. Tämä on erittäin toimiva produktio, ja vahva henkilöohjaus pienimpiä rooleja myöten tekee kaivos-työläisten yhteisöstä uskottavan.

Kuulin esityksen syyskuun 10. päivänä. Tällöin **Mikko Franckin** äkillisen sairastumisen takia ooppean johti **Harri Karri** ilmeisen lyhyellä varoitusajalla. Ei siis ihme, että ensimmäinen näytös ei oikein muodostanut kovin ehyttä kokonaisuutta. Toisessa ja kolmannessa näytöksessä Karri oli enemmän kotonaan, mutta nämäkään eivät olleet täysin sulavia. Tämä on toki ymmärrettävää olosuhteet huomioon ottaen, ja ennen kaikkea se, että esitys pysyi näinkin hyvin kasassa, on osoitus Karriin ammattitaidosta.

Oopperan pääroolin Minnien laului **Fra-cesca Patané**. Hänen äänensä ei ehkä ole luonnollisen kaunis, ja on kohdin taipuvainen hieman kolkkoon sointiin, mutta Patané on hieno taitelija ja onnistuu käyttämään ääntään hyvin ilmeikkäästi ja tuomaan siihen paljon eri värejä. Hän myös hallitsee laajan dynaamisen skaalan. Näyttämöllisesti hän oli täysin vakuuttava. Myös **Juha Uusitalo** teki vahvan roolisuorituksen karkeana šeriffi Jack Rancena. **Mika Pohjonen** laului bandiitti Ramerrezin roolin, jota tosin oopperan aikana kutsutaan Dick Johnsoniksi. Pohjonen laului tyyppilliseen tyyliinsä varmasti ja ehdan italialaisella soinnilla, mutta hänen näyttämötyös-

I saw *The Merry Widow* twice, on May 8 and in August after the summer break. In May, **Ritva-Liisa Korhonen** and **Jaakko Kortekangas** assumed the main roles. Korhonen's creamy soprano is wonderfully suited to this kind of music, and she is something of a natural comedienne. Kortekangas's lyric baritone sounded handsome as Danilo, and he had no trouble in making the character into an urbane and suave charmer. Kortekangas and Korhonen also interacted well together and between them they commanded the stage effortlessly. The other singers were a little overshadowed by these two, though **Sauli Tiilikainen** had fun as Baron Zeta. **Anna-Kristiina Kaappola** sang well as Valenciennes, but **Juha Riihimäki** (Rossillon) did not seem to be in his best voice, and his singing sounded effortful and his top notes uncertain. **Atso Almila** conducted with appropriate energy and *schmalz*.

As the main couple, **Tove Åman** and **Jyrki Anttila** didn't quite reach the same level as their predecessors on August 28, but they too were more than adequate. Åman sang agreeably with her light soprano and was a seductive widow, but she didn't command the stage in the same way as Korhonen. Anttila supplied moments of tenorial brilliance in a role that is more suited to a baritone, and his acting was surprisingly unaffected. Juha Riihimäki was in better

form this time and did more justice to the high-lying, sentimental music of Rossillon. **Tiina Vahevaara's** coquettish Valenciennes and **Jukka Romu** as Baron Zeta completed the cast. The thoroughly professional conductor of the evening was **Hannu Bister**.

The Red Line

In May, the FNO also offered some powerful drama in the form of **Aulis Sallinen's** *The Red Line*. **Pekka Milonoff's** production, revived after a year's absence, has many good qualities, such as strongly delineated directing of the characters, but also some bad ones, in particular the increasingly annoying group of dancers. On the whole, it is a successful production, and it does justice to Sallinen's opera, which is still sadly topical even though it deals with events that took place one hundred years ago.

The cast on May 21 was largely the same as in the performance I had seen a year earlier. **Jorma Hynninen** was once again utterly convincing as Topi, and **Päivi Nisula** gave a strong performance as Riikka. **Aki Alamikkotervo**, on the other hand, did not have enough force of personality to make the agitator Puntarpää believable, and I would have preferred a less declamatory style of singing. **Hannu Forsberg** (Simana Arhippainen) and **Anna-Liisa Jakobsson** (Kaisa) sang reliably, and the numerous

smaller roles were well cast. Special mention goes to the trio of children played by **Tuomo Nisula**, **Sanni Vilmi** and **Olivia Ainali**. **Mikko Franck** led a typically dramatic rendition of the work.

La Fanciulla del West

Puccini's *La Fanciulla del West* opened the autumn season. This spaghetti Western does not belong to the composer's most popular operas, but Puccini does provide a strong music drama with plenty of local colour. The music is skillful and melodic throughout, although the opera contains only one single genuine hit that is only heard in the final act of the piece; doubtless this is one of the reasons why *Fanciulla del West* has never gained the same popularity as *Tosca* or *La Bohème*.

Vilppu Kiljunen's production sensibly sticks to the gold-crazed California that Puccini stipulated, but his approach is modern and especially the second act makes use of more abstract stage pictures. This production works very nicely and creates a credible community of gold prospectors.

I heard the performance on September 10. Due to the sudden illness of Mikko Franck, the performance was conducted by **Harri Karri**, the assistant director of the production, at apparently very short notice. Thus it was no great surprise that the first

Kuva: Sakari Viika

Paholaisen palkka-ampuja

Syyskauden ensimmäinen uutuus oli uusi versio **Carl Maria von Weberin** romanttisesta oopperasta *Der Freischütz*, joka on yleensä suomennettu nimellä *Taika-ampuja*. Tämä uusi suomennos oli ristitty Paholaisen palkka-ampujaksi, joka on itse asiassa lähempänä teoksen saksankielisen nimen merkitystä. *Freischütz* viittaa siis ampumiseen pirun antamalla taikaluodeilla, "freikugeln" –ammuksilla, jotka osuivat aina varmasti kohteeseensa. Weberin oopperassa metsänvartija Max, jonka osumistarkkuus on viime aikoina ailhdellut, suostuu Kasparin ehdotuksesta valamaan *freikugel*-luoteja Susirotkossa, päämääränään voittaa seuraavan päivän kilpailu ja lemmittynsä Agathen puolisooseen. Kaspar on sopinut Samielin (itse vanha vihtahousu) kanssa, että viimeinen seitsemästä luodista osuukin Agatheen, mutta kilpailussa tuo luoti osuukin itse Kaspariin. Maxia ollaan karikoittamassa tekemisistään pahuuden voimien kanssa, kun paikalle saapuu pyhä erakko, jonka neuvosta Max armahdetaan ja hänelle annetaan toinen mahdollisuus.

Weberin oopperalla on keskeinen asema saksalaisen varhaisromanttisen oopperan kehityksessä, ja sen voidaan katsoa ohjanneen koko romanttisen oopperan kulkua. *Freischütz* innoitti niin **Lortzingia** kuin **Marschneria**, ja myös nuorta **Richard Wagneria**. Teos sai myös tunnustusta ulkomail-

Francesca Patané Lännen työssä.

Francesca Patané in *La fanciulla del West*.

kentelynsä oli vain tyydyttävää. Hänen lukinnastaan puuttui se charmi, joka tekee Ramerrezista niin Minnien kuin yleisönkin mielestä niin vastustamattoman hahmon. Pienissä rooleissa kuultiin paljon hyviä esityksiä, kuten Jaakko Kortekankaan Sonora

sekä **Aki Alamikkotervon** Nick. Sen sijaa **Ari Grönthal** kuulosti kovin flunssaiselta Harryna. **Jari Saarman** teki vaikutuksen lyhyessä esiintymisessään Jack Wallacen roolissa, mutta olisi ehkä voinut käsitellä soitinta hieman uskottavammin.

act didn't really form a coherent whole. In the second and third acts Karri was more at home, but even so they were not completely fluent. This is of course understandable considering the circumstances, and it is a sign of Karri's professionalism that the performance stayed together as well as it did.

The main role of Minnie was taken by **Francesca Patané**. Her voice may not be a naturally beautiful one, and her tone can sound a bit hollow, but she is a fine artist singing very expressively and bringing a range of colouring to her voice. She also commands a wide dynamic range, and was also highly convincing on stage. Another fine performance was given by **Juha Uusitalo** as the coarse sheriff Jack Rance. The role of the bandit Ramerrez, referred to in the opera mostly as Dick Johnson, was sung by **Mika Pohjonen**. I admired his secure and Italianate singing, but his acting was merely adequate. He failed to instill the character with the charm that is necessary to make the bandit such an irresistible rogue for both Minnie and the audience. There were many fine performances in the smaller roles, especially **Jaakko Kortekangas** as Sonora and **Aki Alamikkotervo** as Nick. However, **Ari Grönthal** sounded as if he had a particularly bad cold as Harry. **Jari Saarman** made an impression in his short appearance as Jake Wallace, but he

might have tried to handle his fiddle in a more believable manner.

The Devil's Mercenary

The first new production of the autumn season was a new version of **Carl Maria von Weber's** opera *Der Freischütz*. The piece had been translated into Finnish under the title *The Devil's Mercenary*, which is a fairly good attempt to give a meaning to the rather untranslatable "Freischütz". Weber's work occupies a central position in German Romantic opera, and it paved the road for the rest of 19th century German music drama, inspiring both **Lortzing** and **Marschner**, not to mention the young **Richard Wagner**. It was also well received abroad, and especially its lively hunting songs and the darkly atmospheric scene in the Wolf's Glen gained a great deal of popularity. *Der Freischütz* resonated as far as the nordic countries, as **Fredrik Pacius's** *The Hunt of King Charles*, commonly considered the first Finnish opera, owes much to Weber. Although it has remained a favourite in the German-speaking countries, elsewhere *Der Freischütz* has lost much of its former popularity over the past century. The excessively Romantic and rather silly story, and a certain German nationalistic feeling pervading the work have not helped in promoting the opera. However, *Der Fre-*

ischütz does contain a great deal of good music, and the Wolf's Glen scene can still raise the hairs on the neck. Unfortunately the story isn't really all that interesting for modern audiences, at least without some reinterpreting to make it more relevant for today.

The *Devil's Mercenary* was first produced in 2006 at the Louhos Arena of Nilsia in Eastern Finland. The new translation, by the producer **Juha Hemánus** assisted by **Lasse Lehtinen** and **Pekka Asikainen**, was based on a translation from 1924. Now the FNO took up the production and I saw the première on September 20.

First the good news. The musical side was professionally handled, and there were no weak members in the cast. Jorma Silvasti has a great deal of experience as Max and he sang with typical intelligence and lyricism. **Kirsi Tiuhonen's** soprano is perhaps a little too dramatic for Agathe, but she too offered a very stylish interpretation and sang with admirable restraint. She had a lot of fun with the Änchen of **Sirkka Lampimäki**. Lampimäki's light soprano suits this part well, though her diction wasn't always clear. Jouni Kokora was a reliable Kaspar, though the higher notes of his bass-baritone sounded rather dry. **Marko Nykänen** (Kuno) and **Petri Pussila** (the hermit) brought suitable authority and secure bass voices to their roles. Both Ville

la, ja etenkin sen reippaat metsästyslaulut sekä synkän tunnelmallinen susirotkokohaus saivat laajasti suosiota. Vaikuttihan tuo teos aina Pohjoismaihinkin asti, sillä **Paciuksen** *Kaarle kuminkaan metsästyksessä* on selviä kaikuja juuri Freischützistä. Vaikka teos on aina ollut suosittu saksankielisillä alueille, muualla *Freischütz* on viime vuosidalla menettänyt asemaansa. Varsin ylilyövä romanttinen ja suorastaan hieman pöljä juoni, sekä tarinaan sisältyvä tietty saksalainen kansallisromantiikka, eivät ole olleet omiaan herättämään suunnatonta ihastusta ympäri maailmaa. Toki Freischütz sisältää huomattavan paljon nautittavaa musiikkia, ja susirotkokohaus saa edelleen niskakarvat nousemaan, mutta selvästi aikansa tuotteena syntynyt tarina ei oikein jaksa kannatella mielenkiintoa teosta kohtaan nykypäivänä, ainakaan ilman merkittävää ohjauksellista uudelleen tulkitsemista.

Freischütz kääntyi *Paholaisen palkka-*ampujaksi kun se toteutettiin vuonna 2006 Nilsiänsä Louhosareenalla. Uudesta käännöksestä, joka perustui vuoden 1924 käännökseen, vastasi ohjaaja **Juha Hemánus**. Häntä avustivat **Lasse Lehtinen**, joka kirjoitti käännöstä varten uusia riimejä, sekä **Pekka Asikainen**. Nyt Kansallisoppera oli ottanut tämän produktion ohjelmistoonsa, ja näin sen ensi-illan syyskuun 20. päivänä.

Hyvät uutiset ensin. Musiikkipuoli oli hyvin hoidettu, eikä miehityksessä ollut heikkoja laulajia. Jorma Silvasti on kokenut

Maxin roolin esittäjä, ja hän lauloi tyyppillisen ilmeikkäästi ja miellyttävän lyyrisellä ootteella. **Kirsi Tiihosen** sopraano on ehkä hieman liian dramaattinen Agathen rooliin, mutta hänkin tarjosi erittäin tyylikkään tulokinnan ja lauloi ihailtavan hienostuneesti. Hänellä oli myös ilmeisen hauskaa **Sirkka Lampimäen** Ännchenin kanssa. Lampimäen kevyt sopraano sopi hyvin tähän rooliin, mutta hänen laulamastaan tekstistä oli hankala saada selvää. **Jouni Kokora** oli luotettava Kaspar, vaikka korkeissa nuoteissa hänen bassobaritoninsa sointi kuulosti hieman kuivalta. **Marko Nykänen** (Kuno) ja **Petri Pussila** (erakko) toivat rooleihinsa arvovaltaa ja varmasti soivat bassoäänät. Sekä Ville Rusanen (Ottokar) että **Olli Tuovinen** (Kilian) tekivät vaikutuksen pienissä rooleissaan. Kari Tikka johti luotettavasti ja Kansallisopperan kuoro pääsi oikeuksiinsa lukuisissa reippaissa kuoro-kohtauksissa.

Ja sitten ne huonot uutiset. Weberin oopperan tarina uppoaa hankalasti nyky-yleisöön. Oopperan toteuttaminen suoraan libretton mukaan lienee epäonnistumiseen tuomittua, sillä ylitiöromanttinen juoni tuntuu varsin kornilta sellaisenaan. Toisaalta teosta on vaikea tuoda nykyaikaan millään kovin toimivalla tavalla. Tämä tuli osoitettua Juha Hemánuksen ohjauksen myötä, joka muutamia onnistuneita yksityiskohtia lukuun ottamatta meni melko pahasti metsään. Hemánuksen produktiossa oltiin nykypäivän Hollywoodissa, jossa tehtiin musikaalielokuvaa

Weberin *Freischütz*ista. Tehokeinona oli siis teatteri teatterissa, mikä olisi ehkä saattanut toimiakin, jos toteutus olisi ollut erilainen. Nyt painotukset tuntuivat vääriä, eikä kokonaisuus ollut missään määrin tyydyttävä. Suurin ongelma oli se, että komiikkaa painotettiin aivan liikaa. *Freischütz* käsittelee loppujen lopuksi vakavia teemoja, vaikka sisältääkin kevyempiä kohtia. Erityinen ongelma oli **Martti Suosalon** esittämä Kuosmanen, koominen hahmo, joka oli oikeastaan vanhan vihtahousun alter ego. Suosalo on toki erinomainen näyttelijä, ja hänen kommalluksensa Kuosmasen hahmossa saivat hyvän vastaanoton yleisöltä, mutta Suosalo-show varasti aivan liikaa huomiota itse oopperan tapahtumilta. Minua myös ihmetytti, että miksi Hollywoodissa olisi studiojärjestäjä nimeltään Kuosmanen... Saatanan roolissa Suosalo oli eri lailla vakuuttava, ja kuuluisa Susirotkon kohaus oli ohjauksen tehokkaimpia ja oikeastaan ainoa, joka minusta toimi hyvin alusta loppuun.

Erityisen harmillista tässä on se, että *Freischütz*, jota ei kansallisopperassa ole nähty 84 vuoteen, ei saanut tämän parempaa esillepanoa. Yleisön reaktiosta päätellen Paholaisen palkka-ampuja tuskin palaa tämän syksyn jälkeen ainakaan kovin pian ohjelmistoon. En muista ennen kuulleeni näin vaisua uuden produktion vastaanottoa Kansallisopperassa, ja ohjaajalle suorastaan buuattiin, mutta sen tämä ohjaus ansaitsikin.

Taika-ampujassa Martti Suosalo esitti paholaisen ja Kuosmasen roolit. In *Der Freischütz* Martti Suosalo played the roles of Samiel and Kuosmanen.

Rusanen (Ottokar) and the swaggering **Olli Tuovinen** (Kilian) made an impact. Kari Tikka was once again the solid conductor and the FNO chorus made a meal of the jaunty choral scenes.

And then the bad news. The plot of Weber's opera stretches the credulity of modern audiences, and following the directions of the libretto is almost certainly doomed to failure. However, the piece is

not easy to update in any effective way, as was shown by Hemánus's production, which apart from a few successful details went very wide of the mark. The setting was updated to modern Hollywood, where a musical film of *Der Freischütz* is being shot. This theatre-within-theatre construction might have worked if it had been realised differently. Now the emphases seemed all wrong, and the production as a whole was

far from satisfactory. The biggest problem was the overly prominent comedy; *Der Freischütz* deals with fairly serious themes, even though it does contain some lighter moments. A particular example was the character Kuosmanen, played by the famous Finnish actor **Martti Suosalo**. This comic relief character was in fact the alter ego of Old Nick himself. Suosalo is a very good actor, and his escapades were well received by the audience, but they distracted too much from the main story. I also had to wonder why a studio manager in Hollywood would be called Kuosmanen... As Samiel, Suosalo was more properly effective, and the famous Wolf's Glen scene was, in my opinion, the only scene in this production that worked thoroughly from beginning to end.

What is especially sad is the fact that *Der Freischütz*, which has not been seen at the FNO for 84 years, did not receive a better vehicle than this. Based on the audience reaction, it seems unlikely that *The Devil's Mercenary* will be returning to the FNO repertoire at least in the near future. Ei don't remember ever witnessing such a lukewarm reception at a première in this house before. There were even a few boos, but the production certainly deserved them.